

נוער דתי בהפגנה

תורת קודש במלוא מובן המונח

פאריס, בשנת 1940, קיח כי סוף סוף יפול האוסטרי החמקמק בידם. לאזכבתם הובר להם כי הצפור פרחת מן הקן: הארטל נמלט לדרום צרפת, הצטרף אל המחתרת הצרפתית.

לוחם-החופש האוסטרי שב והופיע על פני השטח רק לאחר המלחמה, כאשר נתן מנה לנציגה הראשון של אוסטריה בצרפת. בתפקידו זה עלה בידו להשיג את שחרורם של אלפי שבויי-מלחמה אוסטריים. ממשלת אוסטריה העריכה את פעילותו, מינתה אותו לתפקיד המזכיר הראשון של שגרירותה ב־רומא, שלחה אותו בשנת 1950 כקונסול כללי לישראל.

השמצה רוחנית. השמועות על פרישתו הקרובה של קארל הארטל מתפקידו העציבו לא רק את חבריו לקורפוס הדיס-לומטי, אלא גם מספר רב של אורחים ישראליים. בניגוד לדיפלומטים אחרים למד הארטל לכבד ולהעריך את השקפותיו של האדם הפשוט, האפור. הוא לא החמיץ כל הזדמנות לנהל שיחות ארוכות עם ישראלים בני כל השכבות. כאשר היה נכנס למנוחה היה מורה לנהג לאן לנסוע, אחר היה בתחל בחיכות על התרבות הישראלית, או על התפתחות פוליטיות.

ההווי התרבותי של ישראל הדאיג את הארטל יותר מכל. הוא היה משוכנע כי בארץ חסר משהו, אשר נמצא ביהדות-הגור לה. "מה עוללתם ליהודים שלי?" טען הדיפלומט הנוצרי בשיתחו עם אנשיות ישראליים, "אנשים ניסו להשמיד אותם מבחינה פיסית — ועכשיו אתם מנסים להשיג מיני אותם מבחינה רוחנית. הצרה הגדולה ביותר היא בזה שאתם עלולים להצליח. מדוע אתם מתעקשים להפוך לגויים?"

חוק

חירות בתניה

אולם בית-המשפט העליון, ירושלים, היה (המשך בעמוד 12)

מפעלי-סלפונים מתחרים, ביכרו להקים מפעל אחד, גדול ומשוכלל.

התחלה צנועה. השלב הראשוני של פעולת טלרד היה צנוע: הרכבת חלקי-טלפונים שהובאו מחוץ-לארץ. אולם תוך שלוש שנות קיומו התפתח המפעל, החל ליצר את רוב החלקים בכוחות-עצמה. הוא היה פטור מכל דאגות: משרד-הדואר קנה את כל תוצרתו, וההזמנות המרובות הבטיחו לו קיום חסר-וועזים לזמן ארוך. מנהלי טלרד לא הסתפקו בקיום חסר דאגות וועזים: עניינם היו נשואות אל העתיד. הם ידעו כי יבוא יום, בו יגיע ייצור הטלפונים בישראל לנקודת-רוחיה, התאמצו להקדים תרופה למכה. התרופה: ליצא טלפונים ישראליים לחוץ-לארץ, להתחרות ב־טלפונים הגרמניים הווליים, המציפים את שוקי-העולם.

השבוע כבר היה ברור כי הטלפונים של טלרד יוכלו להתחרות במוצרים הגרמניים מבחינת הטיב, אם לא מבחינת המחיר: מומחיה-חזק קבעו כי המכשיר הגרמני זקוק לשיפוץ יסודי לאחר 250 אלף חיוגים ב־חוגה, שעה שהטלפון הישראלי מתחזק מעד אפילו לאחר מליון חיוגים.

דיפלומטים

מדוע אתם מתעקשים?

בעוד שבועות מספר יתחיל שלב חדש בחייו רבי-ההרפתקאות של אדם בלתי-רגיל: קארל הארטל גבה הקומה והחייכני יסיים את תפקידו כקונסול כללי של אוסטריה ב־ישראל, יחזור למולדתו.

הרפתקותיו של הארטל, שגולד בעיירה אוסטריה קטנה, החלו עוד בנעוריו. הוא החל עוסק בפוליטיקה עוד כגיל בו מבכרים מרבית בני-הנוער ללקק גלידה — ובהיותו בן 17 כבר גורש מבית אביו המי-לוכני, לאחר שסירב לחתור על השקפותיו הסוציאליזמו-קרטיות.

הגירוש לא דיכך את הצעיר רבי-המרץ. הוא נסע לחינה, השיג עבודה, השתלם באוניברסיטה בהיסטוריה וכלכלה, התפרסם כמרצה כנציג הנוער האוסטרי בחברות בין-לאומיות שונות. הפוליטיקה והלימודים גזלו את מרבית זמנו של הארטל הצעיר, ואף-על-פי-כן מצא לו פנאי להתאהב בסטודנטית יהודיה יפת-תואר, לשאת אותה לאשה.

הערכה נאצית. עם פרוץ מלחמת ה-

מפקדם היא פורמלית בלבד. תוך כדי כך התלהב לא פחות מאשר השוטרים עצמם. קרא הוא, לבסוף, בהתרגשות: "גם אני נר סע בשבת!"

התככים נדהמו. כי שיטתית, השר הספר-די היחיד במדינה בה מהווים בני עדות המזרח קרוב ל-40%, נמצא במקומו רק מפני שמפא"י רוצה לשמור לעצמה השפעה בחוגים הספרדיים. חוגים אלה הם, בחלקם הגדול, דתיים. שר שאינו נוסע רק בשבת, אלא אף מכריז על כך בגאווה, אינו נוהג בחכמה בולטת.

הכשר לחטא. לדעת רבים, הנחית שיטתית מכה רצינית על מעמדו של עצמו. זה מכבר מתחילים אליו חברי מפלגתו בול-זול ניכר בשיבות הממשלה. הם החזיקו בו בכל זאת מפני שלא מצאו שום אישיות ספרדית אחרת.

הכוון השני של האבן

אולם בשבת האחרונה נוכחו לדעת כי קר לו של שיטתית בכנסת אינו הקול היחיד של מפלגת פועלי ארץ-ישראל. משך שבוע הוכן בשקט גמור מיבצע מחתרת: פלר-גות הפועל הזעיקו את חבריהן, נשלחו חוץ-רים לבצע מפעלים בהם נתבקשו לשחרר פועלים, נשלחו פקודות לתנועות-הנוער.

בשבת, כשהחלו גייסות מאה-שערים ל־צאת לנחיתות הרגילה, נחקלו במחזה בל-תירגיל: חומה של מאות ירושלמים מו־נים, שנשבעו להילחם כדי למנוע את כפיית אורח-החיים הדתי עליהם נגד רצונם. חיש מהר נתברר כי למקל יש שני צדדים, ולאבן שני כיוונים — הפעם היתה יד הדתיים על התחלונה.

היתה זאת אזהרה. מעוט קנאי יכול ל־תים להצליח בכפית דעתו על רוב אדיש. אולם כשהוא מרחיק לכת עלול הרוב ל־התרגז — ואז אוי למעוט.

תעשייה

מיליון חיוגים

מפעלים תעשייתיים הפועלים ללא כל בעיות ולבטים נדירים בארץ לא פחות מן האוראניים. אולם בשבוע שעבר זכו עתרי-

אינה מרויחה ביותר את הסכום הגדול אשר משלם-המסים משקיע בה. הנימוקים ב־עד:

• עליה ניכרת של רמת-החיים, אחרי סילוק החברים הבלתי-חיוניים אשר כל מפלגה ממלאה בהם עתה את ספסליה הא-חוריים. תוצאת-משנה: חיסול סיוט ההת-רוצצות ערב הרכבת רשימות-המועמדים.

• 71 החיכים הנותרים יצטרכו לעבוד הרבה יותר, להקדיש את כל זמנם לכנסת, במקום לבקר בה משך יומיים-שלושה בש־בוע, לטייל בעולם או לעסוק בעסקים פר-טיים.

• יצירת אחידות-סימה אוטומטי, כי כל ח"כ יהיה זקוק ל-15 אלף קולות בקירוב, דבר שקטין את החשק של סיעות קטנות להישאר עצמאיות.

• גייסות יחידה במינה. לא פחות מ־עניית היתה ההצעה להקטין את מספר ה־שרים. דוברת העיקרי הוא שר-הבריאות יוסף סרלין, הבוס האמיתי של מפלגת ה־צ"כ, ששעה גייסות יחידה במינה בעולם: הוא הציע לחסל קודם כל את משרדו שלו. טען סרלין בתוקף: "מדינה כל כך קטנה, שגודלה בקושי כגודל מחוז ממוצע במדינה אחרת, אינה זקוקה לשרים כה רבים. עלינו לחת קודם כל בממשלה דוגמה של צנע. איננו זקוקים למשרד-בריאות, למשרד-סעד, למשרד-פיתוח ולמשרד משטרה. די לנו אם אלה יהיו מחלקות במשרד-רבים גדולים יותר!"

ביתניים מתבודדים מומחיה-צ"כ בחדרי-חדרים, מנתחים את תוצאות הבחירות האחרונות, מכניסים בהן את השינויים שחלו בינ-תיים במפת הארץ עקב הקמת מושבים ושינויים חדשים, מנסים להבין מה יקרה אם תחולק הארץ, כהצעתם, לעשרים אזורים, שכל אחד מהם יבחר, בבחירות אזוריות יחסיות, שלושה ח"כים. שאר 11 החיכים ייבחרו ברשימות הארציות, היינו לפי סיכום סך-הכל של הקולות שקיבלה כל מפלגה בכל האזורים.

משנה — ה**משנה אחרון.** הצעה זו תמנע, לדעת הצ"כ, רוב מוחלט של מפלגה אחת בכנסת. הכל תלוי, כמובן, מי יקבע את האזורים. הצ"כ אינם חוששים ל־פעם הראשונה: מפא"י לא תוכל לשנות את השיטה בלי עזרת הצ"כ, תצטרך על כן להסכים עמה מראש על החלוקה. לעומת זאת חוששים הצ"כ מה יקרה אחר-כך: מפא"י עלולה לקבל רוב, לשנות מיד את האזורים, כך שרוב זה יישאר נצחי.

סתרון אפשרי: קבלת חוקה מחייבת, שתמנע כל שינוי באזורים, אלא ברוב של שני שלישים של כל החיכים.

לפי שעה אין הצ"כ מאמינים כי יתקבל כל שינוי שהוא בשיטת-הבחירות הנוכחית. אולם הם מקוים כי מפא"י תקבל את הצעתם לצימצום מספר החיכים והשרים — דבר שעסקינן מפא"י מעוניינים בו, לדעתם, כמותם.

דת

חאראקירי

לא כל שבוע זוכה הכנסת לראות במו עיניה עסקן מפלגתי מבצע חאראקירי סורי לסי בהרסה. השבוע ניתנה לה הזדמנות נדירה זו.

לדיון עמדה הצעה לסדר-היום בקשר ל־התנגשויות בין המשטרה וקלגסי-השבת מאה-שערים. זה מכבר פושטים אלה, פלר-ירושלים עת נוטה השמש לשקוע בליל שבת. הם משגיחים על כך שהדיברת השלי-שית תבוצע לא רק במלואה, אלא גם במועד המדויק: בודקים זלתות של חנויות, מצרים לתוך חלונות, מרביצים את תורת-הקודש במלוא מובן המונח.

שיניים תחת שן. עיסוק קדוש זה לא מצא חן בעיני שאר תושבי-ירושלים, המעדיפים דיברות אחרים על מצוות השבת. עוד פחות מצא חן הדבר בעיני השוטרים. כי אלה נקראים כדי למנוע בעד הדתיים לעשות שבת לעצמם, נאלצים לא רק להיר-כנס להתכתשויות עם צעירים עטופי-שחור-רין, אלא גם לחתר לצורך זה על מנוחת-השבת שלהם. התוצאה: התנגשויות חרי-פות, בהן מוחלפת לא פעם המצאה "שן תחת שן" בכלל חדיש יותר, לאמר: "שתי שיניים תחת שן אחת".

על דוכן ה**האמינים** נאלץ בכור שיטתית, שר-המשטרה שוחר-השקט, להצדיק את מעשיו פקודיו (למרות ששליטתו המעשית על

* בשנה האחרונה 842 אלף ל־

* לפי ההצעה אפשר יהיה להעביר עוד פים ממפלגה למפלגה בכל אזור, אך אי-אפשר יהיה להעביר עודפים מאזור לאזור.

שוטרי ירושלים מפתערים

אחר בדיקת זלתות והצעה בחלונות

אורחים בספרד גברה הנאמנות להשקפות על הנאמנות למשפחה: הארטל התנדב ל־בריגדה הבינלאומית, נלחם נגד צבאות פרנ-קו, חזר לארצו רק לאחר שנכנעו הרפובליקאים בפני הנשק הגרמני והאיטלקי הח־דיש.

לרוע מזלו רדף אחריו הנשק הגרמני עד לאוסטריה: זמן קצר לאחר שובו חצו צב־אות היטלר את הגבול האוסטרי. הארטל הצליח להימלט לצרפת, יחד עם אשתו ובתו הקטנה, עמד בראש התנועה האוסטרית ה־אנטי-נאצית, אשר התרכזה בפאריס, וזה להערכה מצד התנועות האנטי-פאשיסטיות השונות בעולם.

גם הנאצים העריכו את פעולתו של האר-טל: שמו היה בין הראשונים ברשימת הא-נשים המבוקשים, שנמצאה בתרמילו של כל איש ס.ס.

כאשר פרצו יחידות המחץ של הס.ס. ל־

נאים לראות מפעל מסוג זה: בתי המלאכה של טלרד בלוד, העוסקים בייצור טלפונים.

מפעל טלרד הוקם מיד לאחר שהודיעה הנהלת משרד-הדואר על כוונתה להרחיב את רשת הטלפונים בארץ. הוא נוסד תוך ש־תוף פעולה הדוק בין חברת כור המסונפת לסולל-בונה לבין חברה פרטית: החברה המאוחדת למזרח התיכון. שתי החברות הע-דימו את החישובים הכלכליים על המעמדיים, הגיעו למסקנה כי בארץ אין מקום לשני

* בן-גוריון כמעט ולא נתן לשיטתית ל־השתתף בויכוחי הממשלה, הפסיק אותו פעמים רבות באמצע. בשנה שעברה הוקדשה ישיבה שלמה של הממשלה לדיון אם להרשות לשיטתית לצאת למסע בחוץ-לארץ, לכל שר אחר ניתן אישור זה באופן או-טומטי.